

55. Фестивал професионалних позоришта Србије „Јоаким Вујић“

Позориште изван граница

У држави у којој је толико дуго на снази закон о незапошљавању, непристојно мали буџети и остали закони који отежавају рад позориштима, озбиљније продукције и амбициозније репертоарско промишљање захтевају готово жонглерске способности позоришних управа.

У оваквим околностима број од 24 пријављених представа за фестивал, сматрам озбиљним продукцијским подвигом наших позоришних кућа и посебно им изражавам захвалност због чињенице да је чак 17 представа, рађено по текстовима домаћих драмских аутора и ауторки. Од праизведбе комада „Негри“ Јоакима Вујића, преко драма Б. М. Михиза, Љ. Симовића, Д. Ковачевића, комада афирмисаних и награђиваних: У. Шајтинца, Тање Шљивар, Милице Пилетић, Џ. Хубача; до оних који су се последњих сезона изборили за своју видљивост: Тијана Грумић, Горан Миленковић, Огњен Обрадовић, Сања Савић, Ива Брдар и др.

Приметна је, и разумљива жеља позоришта са бројнијим глумачким ансамблима, да раде продукцијски захтевније представе у којима би највећи део глумаца био ангажован. Атрактивне „ансамбл представе“ су нешто што свакако очекује и део наше публике, позоришна јавност, али и оснивачи, односно они који одређују буџет позориштима. На жалост, управо у таквим представама је највидљивија небрига градова и државе, коју сам споменула на почетку. Шта је потребно за једну добру, значајну „ансамбл представу“? Да ли је довољно довести искусног редитеља/редитељку? Можда врхунска ауторска екипа? Дobar буџет? Врсни глумци и глумице? Све ово имамо. Оно што нам недостаје су брижљиво однеговани, дисциплиновани, уиграни ансамбли у нашим позориштима. Да ли ће у некој будућој стратегији или закону о позоришту један од задатака бити и успостављање јаких позоришних ансамбала? Сумњам.

Примећујем да су после неколико сезона посвећених обележавањима разних јубилеја и важних историјских датума, многа позоришта одлучила да овог пута пруже шансу младим позоришним ствараоцима; такође да по први пут позову неке већ афирмисане редитеље и редитељке; да свесно улазе у ризике са драмама које се опиру једноставном сценском уобличењу али и да кроз своје представе намерно проблематизују друштвено-политичке односе нашег свакодневног живота. Све ове напоре сматрам позоришно значајним и потребним и важнијим од самог резултата.

У закључку своје књиге „Поетика модерне драме“, француски позоришни теоретичар, редитељ и драмски писац, Жан Пјер Саразак каже: „Ако је модерна и савремена драма уистину „отворена форма“, треба ту отвореност схватити у њеном крајњем значењу форме која прелази своје границе, која се развија изван својих граница.“

Да ли приче о угрожености драмског театра постдрамским, класичног позоришта ангажованим или „памфлетским“; као и наши покушаји да се представе стално премеравају и такмиче, да пребројавамо награде и учешћа на фестивалима, да све представе сврставамо и разврставамо... нису ништа друго до границе којима гушимо сваки могући искорак позоришта, којим би се могао развити у нешто ново, неочекивано, незнано?

Ја сам направила свој избор од осам представа. Седам у конкуренцији за тако љелене награде и једну у част награђених. Дакле селекторски посао је, рекло би се, обављен, али сам решила и да изађем изван границе очекиваног, потребног, прописаног, неопходног. Да ли су представе које сам изабрала боље од оних које нисам? Нису. Да ли су представе које сам изабрала значајније од оних других? Нису. Да ли су представе које сам изабрала квалитетније, атрактивније, провокативније, узбудљивије од осталих? Ако кажем да јесу, хоћете ли ми веровати? Побогу зашто?

Мој избор је крајње личан, до бола личан, мотивисан потребом да се пронађе позориште изван границе. Да ли су баш ове представе праве за тај искорак? Ко то зна...

СЕЛЕКЦИЈА:

1. „Бановић Страхиња” - Борислав Михајловић Михиз; адаптација и режија Небојша Брадић / Народно позориште из Приштине са седиштем у Грачаници у копродукцији са Шабачким позориштем./
2. „Анималс” - Угљеша Шајтинц; режија Снежана Тришић /Крушевачко позориште/
3. „Негри или љубав ко сочеловеком својим”, Јоаким Вујић; режија Анђелка Николић /Књажевско-српски театар/
4. „Али град ме је штитио” - Тања Шљивар; режија Бојан Ђорђевић /Народно позориште Ужице/
5. „Триптих о радницима” - Сара Радојковић, Страхиња Мацаревић, Тијана Грумић; режија Југ Ђорђевић /Градско позориште Чачак/
6. „Наши преци, једите са нама” - Горан Миленковић; режија Стеван Бодрожа /Пулс театар-Лазаревац у копродукцији са НП „Стерија” - Вршац/
7. „Сумња” - Джон Патрик Шенли (J. P. Shanley); режија Југ Ђорђевић /Краљевачко позориште/ представа у част награђених:
8. „Претпоследња панда или статика” - Дино Пешут, адаптација Марија Ратковић; режија Максим Милошевић /Шабачко позориште/

Бранислава Илић, драмска списатељица и драматуршкиња

4.4.2019. Краљево